

บทที่ 5

บทสรุปและเสนอแนะ

จากการศึกษาถึงสภาพและปัญหาของการมีคลังน้ำมันอยู่ในกรุงเทพมหานครนั้น ทำให้เห็นถึงความจำเป็นในการดำเนินการย้ายคลังน้ำมันออกจากเขตกรุงเทพมหานครอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้เพราะจะช่วยป้องกันและแก้ปัญหาในเขตกรุงเทพมหานคร 5 ประการด้วยกัน คือ

1. การป้องกันปัญหาการก่อการร้าย ซึ่งถ้าหากคลังน้ำมันย้ายออกไปอยู่ที่อำเภอ ลำลูกกาซึ่งมีความพร้อมรองรับอยู่แล้ว และมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ห่างจากชุมชน ไม่มีถนน ลอยฟ้าตัดผ่าน จะเป็นการป้องกันปัญหาการก่อการร้ายคลังน้ำมันได้

2. การป้องกันปัญหาอันเกิดจากเพลิงไหม้คลังน้ำมัน ตัวอย่างกรณีการเกิดเพลิงไหม้ คลังน้ำมันที่แหลมฉบัง ซึ่งเกิดเพลิงลุกไหม้ถึงน้ำมันทั้งสิ้น 4 ถึง ใช้เวลาในการควบคุมและดับเพลิง อยู่ถึง 3 วัน มีความเสียหายอย่างมากมายนั้น เป็นตัวอย่างเหตุการณ์ที่ไม่อาจปล่อยให้เกิดขึ้นในใจ กลางกรุงเทพมหานครอย่างเด็ดขาด

3. การแก้ไขปัญหาการจราจรการย้ายคลังน้ำมันออกจากกรุงเทพมหานคร ที่ตั้งอยู่ บริเวณพระโขนง คลองเตย และยานนาวา จะช่วยลดจำนวนรถบรรทุกน้ำมันได้เป็นจำนวนมาก หากมีการย้ายคลังน้ำมันออกจากกรุงเทพฯ ไปเหลือเพียงบางจากแล้ว จะทำให้การจราจรใน กรุงเทพฯ เบาบางลงอย่างเห็นได้ชัดเจน เนื่องจากไม่มีรถที่จะต้องเข้ามารับน้ำมันและแล่นออกจากกรุงเทพฯ ไป ซึ่งทำให้สามารถแก้ไขปัญหาการจราจรได้เป็นอย่างดี

4. การทำให้ประชาชนได้บริโภคน้ำมันในราคาที่ถูกลง จากการศึกษาคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พบว่าหากดำเนินการย้ายคลังน้ำมันออกจาก กรุงเทพมหานคร และดำเนินการตามขั้นตอนของมติคณะรัฐมนตรีแล้วจะช่วยให้อาณัติน้ำมันถูกลง

5. การลดมลภาวะในกรุงเทพมหานคร คลังน้ำมันและโรงกลั่นน้ำมันนั้น ปล่อยสารพิษ ออกมาทั้งทางน้ำที่เกิดการรั่วไหลขณะถ่ายน้ำมันจากเรือ และยังปล่อยมลภาวะเป็นพิษทาง อากาศขณะที่ปล่อยให้น้ำมันระเหยในขณะที่แรงอัดมาก และการปล่อยไอเบนซินขณะขนถ่ายน้ำมัน ลงรถบรรทุก

ดังนั้น การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี โดยให้คลังน้ำมันทั้งหมดย้ายออกจาก กรุงเทพมหานครไป จะเป็นการช่วยให้มลภาวะของกรุงเทพมหานคร โดยรวมดีขึ้นเป็นอย่างมาก การย้ายคลังน้ำมันออกจากเขตเมือง หรือจากกรุงเทพมหานครเป็นความจำเป็นที่ต้องรีบ

ดำเนินการอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์อันตรายที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้นเป็นการป้องกันไว้ดีกว่าแก้ อีกทั้งการย้ายคลังน้ำมันออกจากเขตเมืองก็ยังคงสอดคล้องกับนโยบายของกรุงเทพมหานคร ในปัจจุบันที่ต้องการพัฒนาสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่

จะเห็นได้ว่าการย้ายคลังน้ำมันออกจากกรุงเทพมหานคร มีผลดีต่อสาธารณะอย่างมากเหตุผลข้างต้นนำไปสู่การเกิดขึ้นของมติคณะรัฐมนตรีทั้งหมด 3 ครั้งที่ทำให้ทำการย้ายคลังน้ำมันออกไปแม้ว่ามติคณะรัฐมนตรีไม่อาจนับว่าเป็นกฎหมายเพราะไม่มีระยะเวลาและไม่มีบทกำหนดโทษ แต่ก็ยังเป็นแนวนโยบายในการบริหารประเทศของคณะรัฐมนตรี ผู้ซึ่งได้รับฉันทานุมัติจากประชาชนให้เข้ามาบริหารประเทศ ดังนั้น จึงเป็นกติกาที่ทั้งหน่วยราชการและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการอย่างเคร่งครัด เพราะมติคณะรัฐมนตรีถือว่าการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะ เพื่อประโยชน์ของสาธารณะโดยรวม

ช่วงเวลาที่ผ่านมารัฐบาลได้ทำการศึกษาวิเคราะห์ถึงความเป็นไปได้ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการดำเนินการย้ายคลังน้ำมันออกไปโดยจะใช้การขนส่งทางท่อแทนการขนส่งทางรถยนต์ ที่ต้องวิ่งเข้าออกกรุงเทพมหานคร โดยรัฐบาลได้จ้างบริษัทเพื่อทำการศึกษา จากผลการศึกษาที่ได้ รัฐบาลได้ลงความเห็นว่าจะควรให้ตั้งคลังน้ำมันใหม่ที่อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี โดยวางท่อส่งน้ำมันจากโรงกลั่นอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มาที่อำเภอลำลูกกา และให้จัดตั้งบริษัทส่งน้ำมันทางท่อ (Tapline) ให้ ปตท. เป็นแกนกลาง

เมื่อวางท่อเสร็จแล้วให้บริษัทน้ำมันทั้งหมดย้ายคลัง ออกจากกรุงเทพมหานครไปอยู่ที่ลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ซึ่งการจัดตั้งบริษัทส่งน้ำมันทางท่อได้จัดตั้งเสร็จแล้ว และการวางท่อส่งน้ำมันเสร็จตั้งแต่ พ.ศ. 2538 ผลการดำเนินการมีเพียงเอสโซ่บริษัทเดียวที่ย้ายและเสร็จสิ้นเมื่อ พ.ศ. 2542 แต่บริษัทอื่น ๆ ยังไม่ยอมย้าย ในขณะที่กองแก๊สและน้ำมันเชื้อเพลิง กรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย ซึ่งรับผิดชอบในการให้ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีกลับเพิกเฉย ไม่ปฏิบัติตามนโยบายรัฐบาล

หน่วยงานของทางราชการที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการและจัดการในเรื่องนี้อย่างล่าช้ามากจนกลายเป็นการละเลยหรือเพิกเฉยไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ที่มีเห็นว่าควรดำเนินการย้ายคลังน้ำมันออกไป

การที่หน่วยงานของรัฐต่างก็มาอ้างว่าไม่สามารถดำเนินการได้หรือดำเนินการล่าช้านั้น เพราะอ้างว่าคลังน้ำมันตั้งมาก่อนที่กฎหมายต่าง ๆ ที่ตนเองรับผิดชอบออกมามีผลบังคับใช้ไม่ได้ แต่แท้ที่จริงแล้ว ยังมีกฎระเบียบต่าง ๆ อีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นกระทรวงข้อบังคับ และวิธีการบังคับใช้กฎหมายอื่น ๆ มาเพื่อให้เอกชนต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีได้

สรุปได้ว่า การย้ายคลังน้ำมันจึงยังไม่เป็นผลสำเร็จตามมติของคณะรัฐมนตรี โดยมีสาเหตุปัจจัยที่สำคัญดังนี้

จากผลการศึกษามีปัจจัยที่ทำให้การนำมติคณะรัฐมนตรีไปปฏิบัติไม่เกิดผลสำเร็จ มี 5 ประการ ดังนี้ คือ

1. ความร่วมมือระหว่างผู้กำหนดระดับนโยบายกับระดับปฏิบัติ
2. ลักษณะของหน่วยงานที่นำนโยบายไปปฏิบัติ
3. การประสานงานระหว่างหน่วยงาน
4. สิ่งจูงใจสำหรับผู้ปฏิบัติ
5. บริษัทน้ำมันไม่ต้องการย้ายคลังน้ำมันออกจากเขตกรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาถึงที่มาของมติคณะรัฐมนตรีทั้ง 3 ชุด ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการนำมติคณะรัฐมนตรีไปปฏิบัติในเรื่องการย้ายคลังน้ำมันออกจากเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งยังไม่เกิดสัมฤทธิ์ผลนั้น มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานรวมกันจัดตั้งคณะทำงานขึ้นมา และมีหน่วยงานหลักที่ชัดเจนเพื่อแก้ไขปัญหาโดยตรง
2. ควรมีการผลักดันให้คลังน้ำมันออกจากเขตกรุงเทพมหานครโดยเร็ว โดยการออกกฎหมายมาบังคับหรือในกรณีที่ยกกฎหมายเดิมที่มีอยู่แล้ว สามารถใช้ได้ก็ให้นำกฎหมายนั้น ๆ มาใช้
3. ควรกำหนดพื้นที่ห้ามมิให้ประชาชนเข้าไปอยู่อาศัยบริเวณใกล้คลังน้ำมัน โดยออกกฎหมาย ระเบียบหรือกฎกระทรวงให้ชัดเจน เช่น บริเวณรอบพื้นที่คลังน้ำมันที่ อ.ลำลูกกา ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 100 ไร่ ควรออกกฎหมายควบคุมบริเวณโดยรอบก่อน เพราะหากไม่มีการควบคุมหรือการวางระบบที่ดี ชาวบ้านก็จะรुक้าเข้าไปเรื่อย ๆ จนบริเวณดังกล่าวมีลักษณะเหมือนกับบริเวณชุมชนคลองเตย ทำให้ต้องแก้ไขอีกภายหลัง
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ทางจังหวัด ผังเมือง กรมโยธา จะต้องเข้มงวดและมีการตรวจสอบควบคุมคลังน้ำมันของทุกบริษัทให้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนั้นยังต้องควบคุมประชาชนมิให้ฝ่าฝืนกฎหมายด้วย
5. ให้สื่อมวลชนเข้ามารู้ และกระจายข่าวสารให้ประชาชนทราบเพื่อให้กลายเป็นประเด็นสาธารณะ

6. ในช่วงระยะเวลาที่คลังน้ำมันยังไม่ย้ายออกจากกรุงเทพมหานคร บริเวณสถานที่ตั้งคลังน้ำมัน หน่วยงานราชการควรนำป้ายที่มีข้อความแจ้งให้ทราบว่าบริเวณดังกล่าวเป็นเขตอันตรายไปติดไว้ในพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนที่อยู่ในบริเวณใกล้คลังน้ำมันได้ทราบถึงภัยและอันตรายที่อาจเกิดขึ้นในบริเวณนั้น